

Nr 434.

Av herr **Leffler m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 206, angående anslag till Karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt till avlöningar vid karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Bland de frågor, som i Kungl. Maj:ts proposition, nr 206/1939 tilldraga sig särskild uppmärksamhet, befinner sig också den på sidorna 116—134 avhandlade, som berör den särskilda ersättningen till läkare vid serafimerlasarettet för vissa intyg och utlåtanden. Icke därför att till ifrågavarande spörsmål knyta sig vidlyftiga ekonomiska eller administrativa konsekvenser, utan fastmera på grund av de i saken involverade principerna.

Beträffande ärendets förhistoria kan framhållas, att civila lönenämnden i sitt yttrande över lönereglerng för vissa läkare vid serafimerlasarettet i samband med statens övertagande av sjukhuset föreslog upphävande av rätten till ersättning för intyg, som på lasarettets polikliniker utfärdas för patienter, å vilka lagen om olycksfall i arbete äger tillämpning. Det bör framhållas, att någon utredning av de konsekvenser, som förslaget kunde innebära med avseende på sjukvården, ifrågavarande läkares ekonomi eller försäkringsgivarnas verksamhet, icke hade förebragts. I kungl. proposition 272/1937 berördes frågan endast såtillvida, att departementschefen ansåg den böra framdeles tagas under omprövning av Kungl. Maj:t. Statsutskottet hastade emellertid att upptaga förslaget, som förelades riksdagen. I debatten, som bar spår av att man fann frågan outhärdad och som medförde en ganska besk kritik av lönenämndens tanke, fäster man sig främst vid vad chefen för riksförsäkringsanstalten framförde angående de vittgående konsekvenser för det allmänna, som den föreslagna förändringen skulle få. Riksdagen anslöt sig emellertid i princip till förslaget, men förväntade närmare utredning till nästa möte. (Kamrarnas protokoll 39/37.)

Till 1938 års riksdag framlades i proposition 103 resultatet av den begärda utredningen. Det bör först konstateras, att en till botten gående behandling av frågan icke förekommit. Frågor rörande bemälda intygs verkliga karakter ur juridisk synpunkt hade sålunda ej alls berörts, vilket med hänsyn till läkarintygens konsekvenser för de utfärdande och stora ekonomiska betydelse för det allmänna måste anses vara otillfredsställande. Sakkunskapen, representerad av Karolinska sjukhusets direktion, medicinalstyrelsen, riksförsäkringsanstalten och de ömsesidiga försäkringsbolagens förening påpekade däremot att en gammal hävd för läkarintygs ersättande, giltig för hela riket, förefanns och att starka betänkligheter måste uppstå inför ett förslag, som utan vidare placerade serafimerlasarettets och Karolinska sjukhusets läkare i en särställning beträffande ersättningsystemet, varför förslaget av samt-

liga nämnda instanser förkastades. Icke desto mindre anförde departementschefen att övervägande skäl syntes tala för ett avskaffande av intygsersättningarna i deras nuvarande form, varvid denne stödde sig på en reservant i sjukhusdirektionen, med vilken statskontoret instämde.

Statsutskottet tillstyrkte, icke utan reservationer, Kungl. Maj:ts förslag, och i riksdagens båda kamrar utspann sig en livlig debatt, utvisande, att man fortfarande fann frågan omogen för avgörande och önskade den bättre belyst i åtskilliga punkter. Utskottets hemställan bifölls emellertid, och frågan hade sålunda definitivt kunnat lämna kamrarnas bord.

Icke desto mindre återkommer den nu — i fylligare form än tillförne, vilket med hänsyn till vad som förevarit måste med tillfredsställelse av kammaren noteras. Undersöker man emellertid vilka klargörande moment, som sedan förra året tillkommit, befinnas de vara i det närmaste obefintliga. I princip är frågan alltjämt outredd. Karolinska sjukhusets direktion har verkställt en utredning av hur nuvarande ersättningsystem skulle kunna utbytas mot ett annat, och föreslår, att sjukhuset skall uppbära hela ersättningsbeloppet, men till läkarna återbära 90 %. De återstående 10 % skulle utgöra sjukhusets ersättning för besväret. Man kan inför ett dylikt förslag icke värja sig för den tanken, att sjukhusdirektionen står kvar på sin principiella ståndpunkt och indirekt erkänner sig sakna rätt till ifrågavarande medel. Vore så icke fallet, torde siffrorna ha blivit andra. Över direktionens förslag uttalar sig sedan civila lönenämnden, som finner sakläget oklart och förordar frågans hänskjutande till 1938 års hälso- och sjukvårdssakkunniga, vilkas utredning borde avvaktas. Under tiden kunde direktionens förslag tjäna som provisorium. Statskontoret finner icke heller läget tillfredsställande beträffande den fundamentala frågan, huruvida vissa läkare skola tillåtas uppbära ersättningar för intyg, men föreslår tills vidare ett halverande av de influtna beloppen, varvid läkarna skulle få behålla den ena hälften. 1938 års hälso- och sjukvårdssakkunniga framhålla i sitt yttrande inledningsvis, att de icke hunnit bilda sig en uppfattning av vad som vore skäligt eller icke beträffande de underordnade läkarnas löneförmåner, finna en definitiv ordnings uppnående under nästa budgetår ogörligt och föreslå ett provisorium enligt vilket som lämplig och »förmedlande övergång till ett nytt system» 50 % av intygsersättningarna skola behållas av sjukhuset.

Sveriges Yngre Läkares Förening fasthåller gentemot dessa olika förslag konsekvent vid sin ståndpunkt, att en förändring av rådande förhållanden bör ske först då en allsidig och principiellt syftande utredning gjorts — en utredning, som i sinom tid kan förväntas från bemälda sakkunnige. Föreningen finner också med rätta att den starka divergensen mellan de olika åsikterna i intygsersättningsfrågan i och för sig kraftigt understryker behovet av en sådan utredning, innan något i ärendet företages.

En sammanfattning av hela denna frågas behandling pekar onekligen på att de yngre läkarnas ståndpunkt är den mest rationella. Någon brådska föreligger icke beträffande sakens avgörande. Karolinska sjukhusets förestå-

ende öppnande har av statskontoret och de sakkunniga ansetts påbjuda ett omedelbart beslut i ärendet. Det är emellertid alldeles oklart, varför icke nuvarande system kan utgöra ett lika användbart provisorium som de föreslagna, helst som den rådande ordningen har tillfredsställande fungerat sedan länge och några bevis för behovet av en generell reform veterligen ännu icke förebragts. Är frågan av så stor betydelse att den kräver en omedelbar lösning, kan det icke vara lämpligt att införa speciella och lokala bestämmelser på de karolinska sjukhusets direktions underställda anstalterna. Kan frågan om löneförbättring för de s. k. 3:e underläkarna uppskjutas under hänvisning till pågående utredning av den underordnade läkarpersonalens löneställning, vill det synas som om samma behandling borde komma den föreslagna löneförsämringen till del. Riksdagen har begärt utredning i bägge fallen — en sådan pågår också, men är ej slutförd. Bör utredningsresultatet avvaktas i det ena fallet, torde samma böra gälla även i det andra.

Med anledning av ovanstående få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att med en eventuell avveckling av ersättning för intyg, som på serafimerlasarettet och Karolinska sjukhuset utfärdas, resp. komma att utfärdas, för patienter, å vilka lagen om olycksfall i arbete äger tillämpning, måtte anstå till dess en fullständig utredning av intygsersättningsfrågan i sin helhet verkställts.

Stockholm den 29 mars 1939.

Edvin Leffler.

Edvard Lithander.

Ruth Gustafson.

R. Lundqvist.
